

Obsah

Jozef Hyrja • Branislav Kovár (eds.)

HISTÓRIA 2

pre zaneprázdnených

15

Zničili rorské národy staroveké civilizácie? (Dušan Valent)

23

V bitke pri Ipse dony rozhodli o osude Alexandrovho impéria (Adam Rada)

27

Prak mal v staroveku rovnaký význam ako guľomety v moderných vojnách

(Branislav Kovár)

Mgr. Jozef Hyrja, M. A. PhD.

Mgr. Branislav Kovár, PhD.

39

Ako vznikla Krievska Rus a prečo sa nazýva takto? (Daniel Šimabala)

Mgr. Jozef Hyrja, M. A. PhD.

Mgr. Branislav Kovár, PhD.

(Archeologický ústav SAV, v. i.)

HISTÓRIA PRE ZANEPRÁZDNIENÝCH 2

Od vydávateľa pre čitateľa

(Všetky ceny v eurách, vrátane DPH)

50

Knihu vyšiel v spolupráci s historickým ústavom SAV, v. i. a s vydavateľstvom MAMAT. Vydanie 2011. Jazyk: slovenský. Oblasť: história. Formát: 148 x 210 mm. Cena: 5,00 €. ISBN: 978-80-8041-100-1.

Ako vznikla Krievska Rus a prečo sa nazýva takto? (Daniel Šimabala)

m a
m a

Jozef Hyrja · Branislav Kovár (eds.)
HISTÓRIA
pre zaneprázdnených

Recenzenti:

Mgr. Lucia Benediková, PhD.

Mgr. Martin Posch, PhD.

Editori:

Mgr. Jozef Hyrja, M.A., PhD.

Mgr. Branislav Kovár, PhD.

(Archeologický ústav SAV, v. v. i.)

HISTÓRIA PRE ZANEPRÁZDNNENÝCH 2

Od klinopisu po Islamský štát

Prvé vydanie

Vyšlo vo vydavateľstve MAMAŠ, Bratislava 2023. Jazyková redakcia Albert Lučanský, obálka František Hříbal, zalomenie textu Ján Imrich, Tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín. Kniha vznikla v spolupráci HistoryLab.sk s Archeologickým ústavom Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

ISBN 978-80-8268-062-4

Obsah

Predhovor

10

NA JAVISKU STARŠÍCH DEJÍN

Prečo je Západ bohatý a Východ chudobný (Branislav Kovár)

15

Zničili morské národy staroveké civilizácie? (Dušan Valent)

20

V bitke pri Ipse slony rozhodli o osude Alexandrovho impéria (Adam Rada)

27

Prak mal v staroveku rovnaký význam ako guľomety v moderných vojnách
(Branislav Kovár)

33

Kam sa podeli rímske légie? (Martin Tkáč)

39

Ako vznikla Kyjevská Rus a prečo jej odkaz žije dlho po jej zániku?
(Matej Harvát)

46

VOJNA...

Tri čierne orly roztrhali Poľsko-litovskú úniu (Viera Jurková)

59

Uskutočnila Francúzska republika genocídu? Občianska vojna vo Vendée
1793 – 1796 (Oliver Zajac)

66

Ako Rusi ovládli Ďaleký východ (Daniel Šmihula)

73

- Nemecká tajná zbraň rozpútala nový druh vojny (Vladimír Koppan)
82
Najväčšia fraška druhej svetovej vojny (Jakub Drábik)
87
Jeden z najdesivejších obrazov vojny na východnom fronte zachytil
slovenský vojak (Jan Adamec)
93
Slzy v Čiernej záhrade – Náhorný Karabach (Jozef Hyrja)
100

HRDINOVIA A ANTIHRDINOVIA

- Ján Žižka ako vojvodca neprehral žiadnu bitku (Petr Čornej)
111
Z hory na hák: život a smrť Juraja Jánošíka (Miloš Ferko)
118
Husársky kúsok vznikol vďaka slovenskému rodákovi (Roman Mocpajchel)
124
Operácia Rubikon – Napoleon III. cisárom (Martin Tkáč)
129
Diktátor či reformátor? Ako Atatürk prinútil Turkov nosiť klobúky
(Mária Rišková)
135
Československý terminátor bojoval v duklianskom priesmyku
(Roman Mocpajchel)
144
Prvú rasovú klasifikáciu ľudí vytvoril francúzsky cestovateľ
(Milan Hrabovský)
149

CISÁRI, TYRANI, DIKTÁTORI, ZLODUCHOVIA

- Skutoční vládcovia Osmanskej ríše začínali v kuchyni (Helena Gahérová)
159
V tieni cisára Františka Jozefa (Juraj Valko)
167
Prečo nechal Stalin zavraždiť tisíce poľských dôstojníkov (Jan Adamec)
174

- Prečo v júni 1941 Stalin neveril svojmu najlepšiemu špiónovi? (Jan Adamec)
181
- Ako sa Stalin pripravoval na tretiu svetovú vojnu (Jan Adamec)
188
- Arkan – tiger srbského podsvetia (Matej Kandrík)
196
- Šamiľ Basajev – prekliaty syn Čečenska (Matej Kandrík)
200

HISTORICKÉ OTÁZNIKY

- Aké sú najrozšírenejšie mýty o zlatom faraónovi Tutanchamonovi?
(Veronika Verešová)
210
- Čo dnes vieme o exode Izraelitov z Egypta? (Lubomír Podhorský)
216
- Spartskí vlci sa porazili sami (Branislav Kovár)
224
- Kumáni – zabudnutí nomádi? (Michal Holeščák)
233
- Pravdivý príbeh muža, ktorý nikdy neexistoval (Jakub Drábik)
239
- Kto bol legendárny izraelský špión Eli Kohen? (Jozef Hyrja)
245
- Môže mať Francúz tmavú farbu pleti? (Silvester Trnovec)
251

MALÉ VEĽKÉ TRAGÉDIE

- Záhada stratených kolonistov (Róbert Osadán)
260
- Opitý garbiar záhadne zmizol v nočnom Dunaji (Štefan Hrivňák/Ján Kúkel)
265
- Traja obyvatelia Prešporoka záhadne zahynuli v rajskej záhrade
(Tina Hrivňáková)
270
- Divoký lesný chlapec nadchol britský kráľovský dvor (Tomáš Rosina)
275

- Olympic, Titanic a Britannic – tri nešťastné sestry (Miroslav Barič)
281
- Nehoda sovietskej atómovej ponorky ohrozila Ameriku (Roman Mocpajchel)
286

MÝTY, SYMBOLY A NÁBOŽENSTVÁ

- Zavraždený muž z močiara prehovoril o krutých náboženských rituáloch
Keltov (Branislav Kovár)
296
- Kde sa narodil Ježiš? (Andrej Zeman)
300
- Záhľadné symboly prvých kresťanov (Martin Novák)
307
- Kto je kto na kartách? (Lucia Kovárová)
312
- Je Halloween diabolský sviatok, alebo má pôvod v kresťanstve?
(Andrej Zeman)
315
- Hitler a nacistické Vianoce (Jakub Drábik)
323
- Kam siahajú korene Islamského štátu? (Jozef Hyrja)
329

ŽENY V DEJINÁCH

- Bola Nefertiti Tutanchamonovou matkou? (Paulína Šútorová)
338
- Boudica, keltská žena, ktorá sa postavila Rímu (Branislav Kovár)
344
- Matka kráľa stála za úspechom Tudorovcov (Laura Szegfűová)
350
- Eleonóra – kráľovná, ktorá sa búrila (Terézia Vangľová)
356
- Princezná Jana našla pokoj a šťastie až v kláštore (Terézia Vangľová)
360
- Churchillovu najobľúbenejšiu špiónku zavraždil žiarlivý priateľ
(Jakub Drábik)
365

ŽIVOT NÁŠ KAŽDODENNÝ

- Prečo sa prestal používať klinopis? (Evina Stein)
378
- Ako Rimania stavali mosty (Miroslava Daňová)
386
- Čo jedli a pili Kelti? (Dominik Repka)
390
- Káva, naša najobľúbenejšia droga, pochádza z Etiópie (Branislav Kovár)
394
- Odkedy trestáme alkohol za volantom? (Michal Ďurčo)
398
- Ako sa budovalo československo-sovietske priateľstvo (Zuzana Hasarová)
404

Pramene a literatúra

412

Jazyková poznámka

429

O autoroch

430

Podakovanie

438